

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M via R

Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum

25 juli 2024

Onze Referentie

36247-3/2024D00290

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

nota

Verzoek aan M inzake inbreng feitelijke vragen over de Kabinetsreactie op de initiatiefnota van het lid Paulusma over toegang tot abortus is een mensenrecht (Kamerstuk 36247)

Plandatum/Deadline Kamer

15 maart 2024

Binnengekomen op

17 januari 2024

Aanleiding

Feitelijke vragen naar aanleiding van de kabinetsreactie (Kamerstuk 36247) op de initiatiefnota "toegang tot abortus is een mensenrecht", ingediend door de leden Sjoerdsma en Paulusma (D66) op 11 november 2022. De reactie op deze initiatiefnota is op 6 oktober 2023 naar de kamer gestuurd.

Feitelijke vragen n.a.v. de kabinetsreactie zijn binnengekomen op 17 januari 2024. Demissionair minister Bruins Slot heeft concept-beantwoording gezien en uiteindelijk besloten de beantwoording aan haar opvolger over te laten.

Beantwoording is op verzoek van R aangepast.

Geadviseerd besluit

R: Graag nader overleg over en uw akkoord met de beantwoording van de feitelijke vragen en verzending daarvan aan de Tweede Kamer.

M: Graag uw akkoord met de beantwoording van de feitelijke vragen en verzending daarvan aan de Tweede Kamer.

Kernpunten

De feitelijke vragen richten zich hoofdzakelijk op de relatie tussen een abortus en het recht op leven en waarom een aanzienlijk deel van het budget voor mondiale gezondheid naar het beleid op seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR), inclusief veilige abortus, gaat. Beantwoording is langs lijnen van de kabinetsreactie:

- Abortus is nergens expliciet vastgelegd als mensenrecht. Maar internationaal recht biedt wel duidelijke kaders. Zo stelt het VN Mensenrechtencomité dat het recht op leven vanaf conceptie, boven de rechten van de (zwangere) persoon stellen, strijdig is met het recht op gezondheid, met het recht op leven van vrouwen en daarmee strijdig met

internationaal recht¹. Ook het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft uitgesproken dat landen de verplichting hebben om kader te creëren waardoor een zwangere vrouw effectief haar recht op toegang tot wettige abortus kan uitoefenen. Recent nog in relatie tot strikte wetgeving in Polen.²

- Er is voldoende grondslag in internationaal recht om in te zetten op veilige abortus in het Nederlandse BHO- en buitenlandbeleid. Aanvullende inzet om abortus te borgen als mensenrecht is niet nodig en risicovol. VN verdragen of het EU Handvest moeten hiervoor worden opengebroken..
- Toegang tot SRGR draagt bij aan tegengaan moedersterfte en zorgt voor stabielere en welvarender samenlevingen. Basisgezondheidszorg en SRGR zijn ook essentieel voor het tegengaan van grensoverschrijdende ziektes.

Datum

25 juli 2024

Onze Referentie

36247-3/2024D00290

Demissionair minister Bruins Slot had op basis van de conceptbeantwoording vragen over de beantwoording, en heeft vervolgens de aangepaste beantwoording niet meer zelf, binnen de gestelde tijd, kunnen afdoen. De vorige minister wilde meer duidelijkheid over of en hoe de belangenafweging gemaakt wordt tussen vrouwenrechten en de bescherming van het ongeboren leven. Daarnaast heeft zij ook een vraag gesteld voor wie het levensreddende aspect van abortus geldt. De antwoorden zijn vervolgens langs de volgende lijnen aangepast:

In de Nederlandse internationale inzet, volgen wij internationale afspraken en richtlijnen. Er zijn geen internationale afspraken in relatie tot de bescherming van het ongeboren leven. In de Nederlandse Wet afbreking zwangerschap (Wafz) is destijds een balans getroffen tussen enerzijds het zelfbeschikkingsrecht van de vrouw en anderzijds de beschermwaardigheid van ongeboren leven. Terwijl internationale afspraken leidend zijn in onze internationale inzet, zal dit nooit in strijd zijn met onze eigen wetgeving.

Het Nederlandse internationale beleid gaat uit van de keuzevrijheid voor vrouwen en het bieden van een breed palet aan SRGR-diensten, inclusief veilige abortus, waar dat is toegestaan. Het levensreddende aspect in het geval van een abortus, gaat over de vrouw. Toegang tot veilige abortus is noodzakelijk als haar leven in gevaar is. SRGR gaat ook over moeder- en kindzorg, en het kunnen aanbieden van veilige bevallingen.

R verzocht op 15 augustus om het herschrijven van een aantal specifieke passages in de beantwoording van deze feitelijke vragen. Dit is als volgt verwerkt:

- Specifieke verwijzingen naar het vorige kabinetsbeleid zijn geschrapt. Tekstuele aanpassingen die hieruit voortvloeien, zijn geel gearceerd.
- De beantwoording van vraag 18 ("Kent u nog een andere term voor "zwangere persoon"? Gaat dit over vrouwen of moeders?") is herschreven. In het nieuwe antwoord (geel gearceerd) wordt benoemd dat de Wet afbreking zwangerschap uit 1980 bijvoorbeeld spreekt over "zwangere vrouw". Ook wordt aangegeven dat zwangerschap iemand voor de wet nog geen moeder maakt. Dat hangt ervan af of de vrouw reeds kinderen heeft. Art. 1:198 lid 1 sub a van het Burgerlijk Wetboek bepaalt: "moeder van een kind is de vrouw uit wie het kind is geboren".

¹ UN Human Rights Committee General Comment No 36 on Article 6 of the International Covenant on Civil and Political Rights

² EHRM Besluit: CM/Del/Dec(2023)1468/H46-19

In reactie op R's verzoek om toelichting op de (inmiddels geschrapte) zin:
"Zwangere personen zijn meestal vrouwen";

Datum
25 juli 2024

Onze Referentie
36247-3/2024D00290

- In de kabinetsreactie is de term zwangere personen gebruikt omdat dit feitelijk en juridisch juiste taal is. Sinds 1 juli 2014 is het als gevolg van de nieuwe transgenderwet immers mogelijk om juridisch man te worden zonder je vrouwelijke voortplantingsorganen te laten verwijderen. Sindsdien zijn er in Nederland mensen die juridisch man zijn en ook zwanger zijn. Inmiddels komt het ook voor dat non-binaire mensen juridisch met een X worden geregistreerd; ook zij kunnen vrouwelijke voortplantingsorganen hebben (en zwanger worden) terwijl zij juridisch geen vrouw zijn. Abortusbeleid geldt voor alle zwangere personen.
- Indien gewenst kan deze toelichting in de beantwoording van de Kamervraag worden overgenomen.